

РЕШЕНИЕ

№ 13435

гр. София, 24.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 179 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: **ГЕРГАНА ИВ. КРАТУНКОВА**

при участието на секретаря Р.Д.

като разгледа докладваното от **ГЕРГАНА ИВ. КРАТУНКОВА** Гражданско дело № 20221110105953 по описа за 2022 година

Предявени са от Е. Е. Г. срещу „Д.О.З.“ ЕАД обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл. 26, ал.1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 143, чл.144, чл.145 и чл. 146 ЗЗП за прогласяване нищожност на клаузите в чл. 10, чл. 11 и чл. 14 от Общите условия на групова кредитна застраховка „Живот“ с групови полици № 2012 и № 2023, във връзка с Договор за ипотечен кредит от 18.03.2009 г., сключен между Е.Г.Д., наследодател на ищеца, и „О.Б.Б.“ АД, и осъдителен иск с правно основание чл. 456, ал. 1 във вр. с чл. 383 КЗ (чл. 242 КЗ-отм.), за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 8 691,58 евро, представляваща стойността на заплатената от него непогасена част от задължението по кредита след датата на настъпване на застрахователното събитие – 24.05.2016 г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба – 08.05.2020 г. до окончателно изплащане на сумата, както и иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД – за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 3 334,19 евро, представляваща законна лихва за забава върху сумата от 8 691,57 евро за периода от 28.07.2016 г. до 08.05.2020 г.

Ищецът твърди, че след смъртта на баща му – Е.Г.Д. на 24.05.2016 г., последният е оставил за свои наследници – И.Е.Д. – син, който се е отказал от наследството, Р.Е.Д. – дъщеря и Е. Е. Г. – настоящ ищец, който приел наследството с подаване на молба с вх. № 1194143. Сочи, че след смъртта на баща му, с Р.Е.Д. са станали съсобственици на ап. * находящ се в ***, върху който имот е била учредена договорна ипотека в полза на „О.Б.Б.“ АД във връзка с предоставен кредит в размер на 22 600 евро по силата на сключен Договор за ипотечен кредит от 18.03.2009 г. Поддържа, че съгласно чл. 20 и чл. 21 от Договора за кредит, наследодателят му е сключил договор за застраховка „Живот“ с предмет живота и здравето на кредитополучателя. Сочи, че в застрахователното правоотношение, страни по договора са „О.Е.А.Д.“ ЗД и кредитора „О.Б.Б.“ АД, който е ползващо се лице, а наследодателят на ищеца е дал съгласие за сключването на договора и е бил застраховано лице по него. Твърди, че е сключена групова застрахователна полица № 2012, във връзка с която е издаден и застрахователен сертификат - удостоверение № 330251, като застрахователната компания се е задължила да изплати остатъка по главницата от кредита при настъпване на рискове – смърт и пълна трайна нетрудоспособност, вследствие на

заболяване или злополука. Излага, че началната дата на застраховката е 27.03.2009 г. Сочи, че впоследствие наследодателят му като кредитополучател дал съгласието си неговият живот и здраве да бъдат застраховани по групова застрахователна полица № 2023 по договор между „О.Б.Б.“ АД и правоприменника на „О.Е.А.Д.“ ЗД – „О.Б.Б. – Алико ЖЗД“ АД, за което бил издаден застрахователен сертификат – удостоверение № 449628, като застрахователната компания се е задължила да изплати остатъка по главницата от кредита при настъпване на рискове – смърт и пълна трайна нетрудоспособност, вследствие на заболяване или злополука. Излага, че началната дата на застраховката е 07.06.2011 г. Твърди, че след настъпването на смъртта на 24.05.2016 г., със заявление с вх. № 00-425/30.06.2016 г. е уведомил кредитора „О.Б.Б.“ АД за настъпилото застрахователно събитие. Със заявление с вх. № 00-426/30.06.2016 г. било направено искане застрахователят да изплати остатъка от главницата по кредита, съгласно настъпил покрит риск – смърт на застрахованото лице, на кредитора – „О.Б.Б.“ АД. С електронно писмо, изпратено на 13.07.2016 г. от кредитора „О.Б.Б.“ АД, твърди, че е получил две недатирани писма, изходящи от „О.Б.Б.-М. ЖЗД“ АД, правоприменник на „О.Б.Б. [1]Алико ЖЗД“ АД. В първото писмо, относно претенция за изплащане на застрахователно обезщетение по групова застраховка № 2012, застрахователят отговорил, че застрахователното покритие е прекратено, поради неплащане на застрахователните премии. Във второто писмо, относно претенция за изплащане на застрахователно обезщетение по групова застраховка № 2023, застрахователят отговорил отново, че застрахователното покритие е прекратено, поради неплащане на застрахователните премии. С последващо писмо с Изх. № 13004-16/29.07.2016 г., адресирано до Р.Д., ответникът заявил, че видно от застрахователно удостоверение № 330251, считано от 27.03.2009 г. наследодателят на ищеца е бил включен в застрахователното покритие по групова застраховка „Живот“, сключена между „О.Б.Б.-М. Животозастрахователно дружество“ АД /с предишно наименование „О.Е.А.Д. Застрахователно дружество“ АД/ и „О.Б.Б.“ АД, във формата на застрахователна полица № 2012, като за периода от 27.03.2009 г. до момента на смъртта, били платени общо 70 вноски по застрахователната премия, като последната вноска постъпила на 15.01.2015 г. и се отнасяла за периода до 27.01.2015 г. В същото писмо било посочено и още, че върху банковата сметка, обслужваща кредита, били наложени два запора на следните дати: 05.02.2015 г. и 15.03.2016 г., като след датата на налагане на първия заповор /05.02.2015 г./ погасителните вноски били внасяни на каса и постъпвали по друга сметка, по която сметка обаче са могли да постъпват само дължими суми по кредита – разноски, лихви и главница, без застрахователни премии. За тази невъзможност /да се внасят застрахователните премии по специалната сметка/ кредитополучателят бил уведомяван своевременно на каса. Доколкото не били осигурени средства по сметката за застрахователни премии, то и застрахователното покритие било прекратено. В същото писмо липсвала информация дали е прекратена застраховката „Живот“ по полица № 2023. С оглед получените писма, ищецът и другият наследник – Розалина, поискали допълнителна информация от „О.Б.Б.“ АД, но такава била предоставена единствено под устна форма и тя се свеждала до обяснението, че застраховката е прекратена, поради недостатъчна финансова наличност по сметката, обслужваща кредита. Твърди, че наследодателят му редовно е погасявал кредита, както и че нито кредиторът, нито ответникът са го уведомили, че застрахователните премии следва да се заплащат по друга сметка. Твърди, че наследодателят му не е уведомен и за прекратяването на договора. Излага, че с писмо с Изх. № 0037/07.06.2017 г. „О.Б.Б.“ АД е заявил твърдения, че за прекратяването на договора било изпратено съобщение до тел: 0886750553 с текст „считано от 20150515 вашата застраховка живот към ипотечен кредит е прекратена“. Твърди, че посоченият телефонен номер никога не е ползван от наследодателя му, както и че това съобщение не съдържа необходимия минимум по закон, защото липса срок за плащане. Сочи, че застрахователните премии е следвало да се заплащат от „О.Б.Б.“ АД, т.к. наследодателят му бил подписал съгласие за директен дебит. В тази връзка счита, че кредиторът и ответникът, е следвало да поканят наследодателя му за оказване на съдействие за своевременно извършване на падежирано плащане. Оспорва твърдението на ответника в писмо с Изх. № 13004-16/29.07.2016 г., че договорът е прекратен преди настъпване на

застрахователното събитие. В тази връзка сочи, че съгласно чл. 236, ал. 2 и ал.3 КЗ /отм./ застрахователят е длъжен да покани писмено застрахования да плати текущата премия в срок, който не може да бъде по-малък от един месец от получаването на поканата и едва при неплащане в този срок може да прекрати договора и то само в случай, че премиите са били платени за по-малко от 2 години. Излага, че в чл. 199а КЗ /отм./ е предвидено поканата да бъде писмена, както и че само при наличие на такава, договорът се счита за прекратен, каквато оспорва наследодателят му да е получавал. С оглед изложеното, счита, че застрахователят не е имал право едностранно да прекрати договора, още повече да счита, че същият е автоматично прекратен. Твърди, че застрахователят е изпаднал в забава, тъй като не е оказал съдействие за изпълнение на задължението на наследодателя му за заплащане на застрахователните премии. Излага и още, че в ОУ на двете застрахователни полици № 2012 и № 2023 липсва задължение за застрахователя да уведоми кредитополучателя при прекратяването на договора, както и че е предвидена хипотеза на автоматично прекратяване при неплащане на премиите след изтичане на гратисния период. Във връзка с последното развива съображения в насока, че не намира приложение разпоредбата на чл. 202 КЗ /отм./, предвиждаща фингирано връчване на уведомлението за прекратяване, т.к. същата била относима само за случаите на пълно неизпълнение на задължението на застрахованото лице, но не и за случаи, когато е налице неплащане на част от разсрочената вноска на застрахователната премия. Соци, че съгласно чл. 196, ал. 2 КЗ /отм./ договорът може да се прекрати и на основания, предвидени в него. Излага, че в чл. 10 и чл. 11 от ОУ към застраховката „Живот“ е предвидено, че при неплащане на поредна годишна дължима премия по действаща застраховка от страна на застрахования, застрахователят прекратява застрахователното покритие след изтичане на гратисния период. Счита, че цитираните клаузи от ОУ противоречат на чл. 236, ал. 2 КЗ /отм./. Поддържа, че съгласно чл. 199, ал.6 КЗ /отм./ кредиторът е длъжен писмено да уведоми длъжника за промени, действия, бездействия или други обстоятелства, които могат да имат за последица прекратяване на договора, и в тази връзка сочи, че банката не е уведомила наследодателя за наложените запори, в резултат на което застрахователните премии не се превеждали на застрахователя. Не била спазена и разпоредбата на чл. 199, ал. 6 КЗ /отм./ Твърди, че застрахователят не е уведомил и притежателя на полицата за това, че не е получавал плащане на застрахователни премии за срок повече от 60 дни, както и че счита договора за прекратен. Поддържа и че е налице характеристиката „свързани лица“ по отношение на „О.Б.Б.“ АД и ответника, тъй като към датата на сключване на застраховката „О.Б.Б.“ АД е бил собственик на 60 % от капитала на застрахователното дружество. Счита, че двете дружества са възприели модел на работа в ущърб на застрахованите лица, която противоречи на закона и добрите нрави. Соци, че клаузите на чл. 10, чл. 11, чл. 14 от ОУ на застрахователния договор, противоречат на императивните текстове на чл. 196, ал. 1 и ал. 2 КЗ /отм./ и чл. 236, ал.2 КЗ /отм./, поради което счита същите за нищожни. Твърди, че цитираните клаузи противоречат и на чл. 143, ал.2 ЗЗП, поради което счита, че са и неравноправни. Излага, че клаузите от ОУ не са индивидуално уговорени. Автоматичното прекратяване на договора, поддържа, че е в разрез със закона и противоречи на добрите нрави. Соци, че с оглед отказа на ответника да заплати остатъка по кредита, с Р.Д. са продължили да заплащат след смъртта на наследодателя им дължимите месечни вноски, като Р.Д. за периода от 13.06.2016 г. до 17.05.2019 г. заплатила сума в общ размер на 7 578,89 евро. На 10.07.2019 г. продали имота, като купувачът се задължил да преведе остатъка по кредита на „О.Б.Б.“ АД, който бил в размер на 17 383,15 евро и бил заплатен на 24.07.2019 г. На същата дата настоящият ищец заплатил на Р.Д. сумата от 3789,44 евро – ½ от заплатена от нея сума по кредита в размер на 7578,89 евро за периода от 13.06.2016 г. до 17.05.2019 г. Така двамата в качеството си на наследници заплатили сума в общ размер на 24 962,04 евро за погасяване на ипотечния кредит. В заключение излага, че съгласно чл. 242 КЗ /отм./ когато застраховката живот е сключена в полза на кредитор за обезпечаване на задължения на физическо лице, то има право на иск срещу застрахователя. С плащането на остатъка по кредита, счита, че се е суброгира в правата на застрахования кредитор „О.Б.Б.“ АД, с което обосновава и правния си интерес да получи застрахователно обезщетение.

В първоначалната искова молба, ищецът е посочил, че претендира сума от 12 481,02 евро, представляваща $\frac{1}{2}$ от 24 962,04 евро – общо заплатена сума за погасяване на остатъка по кредита от него и Р.Д.. Развива съображения в насока, че ответникът е изпаднал в забава за заплащане на сумата на 29.07.2016 г., но претендира обезщетение за периода от 07.05.2017 г. до датата на предявяване на иска.

С молба с вх. № 41127/16.08.2021 г. по гр.д. № 41881/2021 г. ищецът е направил уточнение, че претендира от ответника сума в размер на 8 691,58 евро, представляваща застрахователна сума по сключен между „О.Б.Б.“ АД и „Д.О.З.“ групов договор „Живот“ по групова застрахователна полица № 2012 и групова застрахователна полица № 2023, към които наследодателят на ищеца се е присъединил на 27.03.2009 г. и на 17.06.2011 г., която сума счита за дължима му се поради заплащането на част от непогасения остатък по договор за ипотечен кредит и която сума всъщност представлява $\frac{1}{2}$ от заплатената сума в общ размер на 17 383,15 евро от страна на купувача Б.С. Т. при продажбата на $\frac{1}{2}$ ид.ч. от недвижимия имот, върху който е била учредена договорна ипотека във връзка с Договора за ипотечен кредит, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на завеждане на исковата молба в съда до окончателно погасяване на вземането, както и сумата от 3 334,19 евро, представляваща обезщетение за забава по чл. 86, ал.1 ЗЗД, изчислено върху сумата от 8 691,58 евро за периода от 28.07.2016 г. до 08.05.2020 г.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който исковете се оспорват по основание и размер. Излагат се съображения, че приложимият закон е този действал към момента на настъпване на застрахователното събитие, а именно – смъртта на застрахованото лице. Във връзка с разпоредбата на чл. 202, ал. 2 КЗ /отм./, на която се позовава ищецът в исковата молба, ответникът навежда твърдения, че същата е приложима по отношение на имуществените застраховки и че не е относима към спора. Излага, че единствената разпоредба, която би могла да намери приложение е тази на чл. 196, ал.2 КЗ /отм./. Поддържа, че съгласно действащия кодекс и по-конкретно разпоредбата на чл. 446 КЗ регламентира отношенията, свързани с неплащане на премия по застраховка „Живот“, със спестовен характер, като счита, че за да намерят приложение законовите разпоредби е необходимо разсрочените вноски да са заплатени в пълен, а не частичен размер. Освен това, излага, че разпоредбата на чл. 446 КЗ е приложима само за застраховка „Живот“, със спестовен характер, каквато не е настоящата. С оглед изложеното счита, че няма как да намери приложение правилото по смисъла на чл. 446, ал. 2 КЗ, което предвижда задължение за застрахователя да покани писмено застрахователя да плати дължимата вноска в срок, който не може да бъде по-кратък от един месец от получаването на поканата. В случай че се приеме, че приложимият кодекс е отмененият, сочи, че разпоредбата на чл. 199, ал. 6 КЗ /отм./ (предвиждаща задължение за писмено уведомяване) не е специална по отношение на чл. 196, ал. 2 КЗ /отм./, която предвижда, че застрахователният договор може да се прекрати и на основания, предвидени в него, когато те не противоречат на правилата на добрите нрави и интересите на потребителите на застрахователни услуги не се засягат необосновано. Оспорва основателността на искането за прогласяване нищожността на клаузи от ОУ. Излага и твърдения, че липсват доказателства, от които да се установи каква е причината за настъпване на смъртта, като сочи, че това е от съществено значение. При тези твърдения моли съда да отхвърли предявените искове.

С уточнителна молба с вх. № 67740/05.04.2022 г. ответникът е заявил, че застрахователният договор е прекратен към момента на настъпване на застрахователното събитие, което от своя страна изключва възможността за прилагане на изключения от покритите застрахователни рискове и е оттеглил доказателствените си искания, свързани с медицинските причини за смъртта на застрахования.

След съвкупна преценка на доказателствата по делото и съобразявайки становищата на страните и нормативните актове, регламентиращи процесните отношения, съдът приема за установено следното от фактическа страна:

За безспорно в отношенията между страните е обявено, че на 18.03.2009 г. е сключен Договор за ипотечен кредит между наследодателя на ищеца и „О.Б.Б.“ АД, във връзка с

който е възникнало и застрахователно правоотношение по договор за групов застраховка „Живот“, сключен между „О.Б.Б.“ АД и „Д.О.З.“ ЕАД, по който в групата на застрахованите лица е бил включен и Е.Г.Д. (наследодател на ищеца) по силата на застрахователни полици № 2012 и № 2023; че наследодателят на ищеца - Е.Г.Д. е починал на 24.05.2016 г.

Приети като писмени доказателства по делото са Договор за предоставяне на ипотечен кредит от 18.03.2009 г., Допълнително споразумение към договор 18.03.2009 г. от 15.06.2013 г. Погасителен план към допълнителното споразумение, Застрахователна полица № 1905017645 / за застраховано имущество - за обект имота за обезпечение на договора за потребителски кредит/, Застрахователно удостоверение № 330251 по групов застрахователна полица № 2012 сключена между О.Е.А.Д. ЗД АД / застраховател/ и О.Б.Б. АД /бенефициент/ за Е.Г.Д. /застрахован кредитополучател /.

Не е спорно обстоятелството, а и от приетото по делото удостоверение за наследници се установява, че ищецът е наследник на починалия Е.Г.Д..

От приетото по делото удостоверение, издадено от СРС, ШГО, 89 състав се установява, че Е. Е. Дончев е приел наследството на починалия си баща Е.Г.Д..

Представено е по делото уведомление от страна на ищеца Е.Д. до „О.Б.Б.“АД, за промяна на условията по договора за кредит, като банката е уведомена, че кредитополучателят Е.Д. е починал на 24.05.2016г.

Представени е по делото са писма от О.Б.Б. М. относно претенция за изплащане на застрахователно обезщетение по групов кредитна застраховка живот 2012 и групов кредитна застраховка №2023 – смърт на кредитополучателя Е.Д., съгласно което уведомление застрахователят отказва да заплати застрахователната претенция, предвид обстоятелството, че не са заплащани застрахователните премии, като дата на последното плащане по №2012 е 27.01.2015г., а по №2023 е на 17.02.2015г.

Приети като писмено доказателство са Условия на застрахователно покритие по застрахователна полица №2012 в които се намират разпоредбите, за които ищецът твърди, че са нищожни и касаят прекратяване на индивидуалната застраховка, прекратяване на полицата и редът за уведомяване между страните по застрахователния договор.

Представени са писмени доказателства от които се установява настъпилото правопримство между О.Б.Б. М. и „Д.О.З.“ЕАД.

Установява се от приетото и неоспорено от страните заключение по допуснатата ССЕ, че при проверката в банката, процесният кредит е отпуснат и погасяван по сметка на Е.Г.Д. с IBAN ***/ евро/ в периода от 27.03.2009- 16.02.2015г./ до налагане на запора/. По сметката са прехвърляни служебно от банката средство от сметка № ***/лева/за погасяване вноски по Договора за предоставяне на ипотечен кредит от 18.03.2009 г. Сметка ***/ лева/ на клиента, от която е ставало служебно прехвърляне на средства с превалутиране, за погасяване на договора до налагането на запора през февруари 2015 г. Това са автоматични прехвърляния от левовата сметка на клиента *** към евровата сметка на клиента за погасяване на просрочия по ипотечния кредит MG0908600002. По тази сметка е отпуснат и погасяван Договор за предоставяне на потребителски кредит без обезпечение № LD 1116810466/16.06.2011 г. Сметка *** в евро / колекторска сметка / след налагането на запора до погасяването през 2019 г., в периода от 05.02.2015г. до 01.08.2019 г., където са извършвани плащанията и погасяванията през колекторска сметка.

Вещото лице посочва, че общо по застраховка живот по удостоверение № 330251 по групов застрахователна полица № 2012 сключена между О.Е.А.Д. ЗД АД / застраховател/ и О.Б.Б. АД /бенефициент/ за Е.Г.Д. /застрахован кредитополучател / са преведени : 438,90 лв. за периода от 15.04.2009 г. до 15.01.2015 г. Общо по застрахователна полица № 2023 от 16.06.2011 г. г. сключена между О.Е.А.Д. ЗД АД / застраховател/ и О.Б.Б. АД /бенефициент/ за Е.Г.Д. /застрахован кредитополучател / по сертификат 2023449628 са преведени : 167,58 лв. за периода от 15.07.2011 г. до 15.12.2014 г. Отражено е от вещото лице, че при извършената проверка в кредитното досие с в досието не се съхранява формуляр подписан от кредитополучателя за съгласие за директен дебит, от сметките на

Е.Г.Д.. Отражено е в експертизата, че разпоредбата на чл.13/2/ от Договора за предоставяне на ипотечен кредит от 18.03.2009 г., е записано „Кредитополучателят дава съгласие за директен дебит в полза на банката по реда на чл.16, ал.1 и чл.20, ал.1 от Наредба № 3 за условията и реда за изпълнение на платежни операции и за ползване на платежни инструменти за размера на кредита, лихвите, таксите и други разноски по кредита, въз основа на което Банката може да инкасира дължимите изискуеми суми по настоящия кредит от по настоящия кредит от сметките на длъжника“, като при извършване на проверката на вещото лице не предоставени отправени искания от ответника-застраховател към О.Б.Б. АД, за плащане на месечните застрахователни премии. За периода от 15.04.2009 г. до 15.01.2015 г. вкл. застрахователните премии по двете застраховки живот са превеждани регулярно с малки закъснения. Установява се от експертизата, че за периода от 05.02.2015 г. до 24.05.2016 г., плащанията и погасяванията на главница и лихви по ипотечния кредит MG0908600002 е извършвано през колекторска сметка *** след налагането на запора до погасяването през 2019 г. В този период не е било възможно банката да превежда застрахователни премии по двете застраховки живот от колекторската сметка. Налице е инкасиране на следващите се за плащане месечни застрахователни премии от О.Б.Б. АД, за периода от 01.09.2014 г. до 15.01.2015 г.вкл. След 15.02.2015 г. няма инкасиране на следващите се за плащане месечни застрахователни премии от О.Б.Б. АД. Посочва се в експертизата, че за периода от 16.02.2015 г. до 24.05.2016 г. няма прехвърлени суми от други сметки на Е. Е. Еоργиев към колекторската сметка , тъй като са запорирани. Заявява, че за погасяването на кредитите направените вноски са от вносител Снежана Бориславова Иванова чрез валутна сделка „Продажба на валута“ по колекторската сметка . Считано от 13.06.2016 г. до погасяване на кредита вноските са правени от Розалина Евлоиева Дончева. Вещото лице посочва в експертизата, че не са му предоставяни от ответника-застраховател до О.Б.Б. АД. за плащане на застрахователни премии в периода от 05.02.2016 г. до 24.05.2016 г. Отражено е, че сметките на Е. Е. Еоργиев са били запорирани и каквато и наличност да е имало по тях, банката не е могла да се разпорежда с нея. Именно поради тази причина е открита колекторската сметка, по която са внасяни вноските за кредита от физическо лице Снежана Бориславова Иванова. При преглед на погасителния план към договора за ипотечен кредит, се установи че месечната вноска е 215.98 евро, за периода от 05.02.2016 г. до 24.05.2016 г., включваща главница + възнаградителна лихва. Направените вноски по колекторската сметка за същия период са около 216 /217 евро месечно т. е не са били достатъчно, за да се покрие застрахователната премия от 6,99 евро. След налагането на запори запори по сметката в О.Б.Б. АД, *** / евро/ на клиента Е.Д., от която е ставало обслужването на кредитите, включително и на застрахователни премии до налагането на запора през февруари 2015 г. Няма създадена банкова техническа сметка, е цел единствено на внасянето на застрахователните премии, за задълженията по застраховка „Живот“, за периода от 16.02.2015г. до 24.05.2016 г., тъй като в О.Б.Б. АД няма постъпило искане от кредитополучателя Е. Е. Г. за плащане на застрахователните премии по друг начин. Инкасиране на следващите се за плащане за месечни застрахователни премии, от сметката на кредитополучателя Е.Г.Д., като техен платец, въз основа на даденото от същия съгласие за директен дебит /незабавно инкасо/ не е било възможно в този период от 16.02.2015г. до 24.05.2016 г., тъй като са били запорирани и банката, както и титуляра Е.Г.Д. не са могли да се разпореждат със средствата по тях. Посочва се, че след продажбата на недвижим имот от купувача Б.С. Т. е постъпила сумата от 59030,40 лева. По колекторската сметка *** / евро/е постъпила сума от 17,383.15 евро с вносител Б.С. Т., с която е погасен кредита окончателно. От заключението се установява, че Общо по застраховка живот по удостоверение № 330251 по групова застрахователна полица № 2012 не са преведени 16 бр. застрахователни премии: за периода от 15.02.2015 г. до 24.05.2016 г. г., а общо по застрахователна полица № 2023 от 16.06.2011 г. по сертификат 2023449628 не са преведени 17 бр. застрахователни премии за периода от 15.01.2015 г. до 24.05.2016 г.

Въз основа на така установеното от фактическа страна, съдът достига до следните правни изводи:

По предявения иск за нищожност:

Ищецът е предявил иск за прогласяване на нищожност на чл. 10, т. 6 и т. 7, чл. 11, чл. 14 и чл. 3.1 от ОУ на застрахователния договор, поради противоречието им с императивните текстове на чл. 196, ал. 1 и ал. 2 КЗ /отм./ и чл. 236, ал. 2 КЗ /отм./. Наведени са твърдения за нищожност на цитираните клаузи поради противоречие с чл. 143, ал. 2 ЗЗП, поради което счита, че са и неравноправни. Излага, че клаузите от ОУ не са индивидуално уговорени, а автоматичното прекратяване на договора, поддържа, че е в разрез със закона и противоречи на добрите нрави.

Една договорна клауза е неравноправна при наличието на следните предпоставки: 1/ клаузата да не е индивидуално уговорена; 2/ да е сключена в нарушение на принципа на добросъвестността; 3/ да създава значителна неравнопоставеност между страните относно правата и задълженията – съществено и необосновано несъответствие между правата и задълженията на страните; 4/ да е сключена във вреда на потребителя.

Поради самия механизъм на присъединяване към вече сключен договор с определено съдържание, самият застрахован потребител не е участвал в изготвянето на съдържанието на застрахователния договор и не е можел да влияе върху предложените от застрахователя и застрахования условия, тъй като със съгласието му да бъде застрахован, кредитополучателят е договорил ползване на предложен типизиран застрахователен продукт. Възможността на клиента на банката да се отклонява от груповите условия изрично е изключена със самото му съгласие е да приеме автоматично действие на определените от избора от нея застраховател общи условия. Ето защо съдът приема за категорично установено, че сделката по присъединяването на кредитополучателя към застрахованите лица е сключена при условия, едностранно унифицирани от доставчика за всички потенциални негови клиенти. За индивидуално договорени може да се приемат само размера на застрахователната сума (по конкретното искане за отпускане на кредит) и размера на годишната премия, но не и покритите рискове, определени според интереса на застрахователя, като гаранции срещу евентуално неизпълнение на кредитополучателя.

Клаузите на чл. 10, 11 и чл. 14, чл. 3.1 от Общите условия касаят реда за прекратяване на застрахователния договор, както и редът за уведомяване на от страна на Застрахователя. Ищецът твърди нищожност на цитираните клаузи, при условията на евентуалност тяхното противоречие на чл. 143 ЗЗП. Ищецът бланкетно твърди нищожност, евентуално неравноправност на оспорените разпоредби каквито не са налице в случая. Разпоредбите са в съответствие с действащия към момента на сключването на застраховката Кодекс за застраховането и не следва да бъдат прогласявани за нищожни. Съдът счита, че само по себе си обаче, липсата на индивидуален преговорен процес по останалата част от съдържанието на този договор, все още не индикира недобросъвестност на доставчикът на услугата. За да е налице неравноправност, определена клауза следва да създава значително несъответствие в правата и задълженията на насрещните страни и това несъответствие да е в ущърб на физическото лице, договарящо се без съответни знания и възможност да прецени действителния си индивидуален интерес (арг. от чл. 143 ал. 1 ЗЗП).

В заключение, при систематичното тълкуване на отделните клаузи от общите условия и отчитане на специфичния предмет на договора, така както се изисква от чл. 145 ЗЗП, съдът не намира при уговарянето на поетия от застрахователя риск да са накърнени права на ползващите се от застраховката лица и конкретно правата на физическото лице застрахован кредитополучател. Претенцията за установяване на нищожността на отделни неравноправно договорени клаузи от общите условия на груповата застраховка е неоснователна.

По иска с правно основание чл. 456, ал. 1 във вр. с чл. 383 КЗ (чл. 242 КЗ-отм.), за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 8 691,58 евро, представляваща стойността на заплатената от него непогасена част от задължението по кредита след датата на настъпване на застрахователното събитие – 24.05.2016 г.

Съдът, приема, че за обезпечаване на вземанията си по кредита, банката е сключила с ответника договор по групова застраховка „Живот“, по който кредитополучателят, за чиято сметка са премията, е застрахован срещу риска „смърт“, настъпила в резултат на злополука

или заболяване, а ползващо се лице по застраховката е банката, което има право да получи застрахователната сума и с нея погаси остатъка от дълга по договора за кредит. Застрахователното правоотношение намира своето правно основание в разпоредбите на чл.199а, ал.2, във вр. чл. 233 от КЗ (отм.) – застраховка в полза на кредитор, като в настоящия случай банката е застраховащ (а не кредитополучателя по смисъла на чл.199а, ал. 1 от КЗ) и трето ползващо се лице. Когато застраховка "Живот" е била сключена в полза на кредитор за обезпечение на задължение на физическо лице, при настъпване на застрахователно събитие това физическо лице или неговите наследници имат право на иск срещу застрахователя и когато не са били страна по застрахователния договор и са платили задължението при настъпило застрахователно събитие към кредитора. Това право има и всяко трето лице, което на законно основание е платило задължението.

Установява се от приетото по делото заключение по допуснатата ССЕ, че вследствие на продажбата на ипотекирания от наследодателя на ищеца недвижим имот с нотариален акт №76, том III, рег. №5179, дело №326/2019г. на нотариус Д.Ж. купувачът на имота Б.С. Т. се е задължила да заплати сумата необходима за пълното погасяване на задълженията на наследниците на Е.Д. по процесния договор за кредит.

Съгласно чл. 230, пр. 1 от КЗ (отм.) сключеният от кредитополучателя договор за застраховка "Живот" сочи на задължение на застрахователя при настъпване на покрит риск „смърт" на застрахованото лице, да заплати обезщетение на ползващото се лице - банката-застраховащ. Основен спорен въпрос по делото е дали към датата на настъпване на риска застрахователят все още е бил обвързан от застрахователния договор. В хода на производството се установява, че с подписване на кредитния договор кредитополучателят е изявил и воля да бъде страна по групов договор за застраховка „Живот", като във връзка с това е получил сертификат за възникналото застрахователно правоотношение. Срокът на същото е уговорен до края на предвидения в договор за кредит срок на погасяване. Застрахователното правоотношение може да бъде прекратено предсрочно от застрахователя при настъпване на определени предпоставки и защитната теза на ответника е съсредоточена именно върху установяването на една от тях - неплащане на месечна застрахователна премия, което е основание за преустановяване на действието на договореното застрахователно покритие.

По делото се установява, че последното плащане на застрахователна премия е било през м. януари 2015 г. След този момент за застрахователя е възникнала възможност да покани писмено застрахования да плати в нов срок, не по-къс от месец, считано от уведомяването. Едва след изтичане на този месечен срок договорната връзка ще се счита за прекратена.

Не са ангажирани от застрахователя-ответник в хода на процеса доказателства да е поканил Е.Д. валидно и по предвидения ред да заплати ред да заплати пропуснатата респ. пропуснатите застрахователни премии. От страна на застрахователя-ответник не са отправяни искания и до банката – кредитодател да инкасира застрахователни премии, поради което съдът приема, че не е налице осъществен фактически състав, който да доведе до прекратяване на застрахователния договор.

Поради липса на надлежно уведомяване и предоставяне на срок за заплащане на просрочена премия не е настъпил ефекта на прекратяване на застрахователния договор. Макар и неизправна страна, застрахованият е продължил участието си в правоотношението, по силата на което обвързаният от договора застраховател дължи плащане при настъпване на риск. Застрахователят няма право да откаже изплащане на обезщетение и защитата му се свежда до удържане на непреведените вноски до настъпването на риска.

В хода на процеса от страна на застрахователя-ответник (чиято е доказателствената тежест за да докаже своето твърдение), не бяха ангажирани годни доказателства (в това число регистри или други валидни съпроводителни документи), от които да се установи, че лицето Е.Д. е бил уведомяван за обстоятелството, че застрахователни премии не се изплащат.

Съгласно решения на ВКС с рег.№147/2012г. и №83/2010г. на ВКС, по чл.290 ГПК, при частично погасяване на разсрочена вноски, застрахователят разполага с правната възможност да упражни правото си на прекратяване на договора преди настъпване на застрахователното събитие и при настъпил падеж на съответната вноски от премията, само след като застрахованото лице реално получи писмено предупреждение, в който му се предоставя определен срок за изпълнение. Основният аргумент е, че с разпоредбата на чл.202, ал.2, изр.2 от Кодекса за застраховане законодателят изрично е предвидил фингирано връчване на писмено предупреждение в случаите, когато е налице пълно неизпълнение на задължението от застрахования, но не и при неплащане на част от дължимата разсрочена вноски на застрахователната премия.

Дори и в хипотезата на чл.236, ал.4 от КЗ /отм./ - когато са били налице условията за прекратяване на застрахователния договор и застрахователното събитие е настъпило преди застрахователят да е упражнил правото си да го прекрати, е необходимо изпращането на писмена покана до застрахования да заплати текущата премия в едномесечен срок. В тази хипотеза отпада необходимостта единствено от изявление за прекратяване на договора.

Съдът намира, че само при наличие на отправена писмена покана за плащане договорът за застраховка се счита прекратен. По делото не бе доказано покана да е изпращана до наследодателя от страна на застрахователите.

В конкретния случай, съдът намира, че по делото не се установи процесния застрахователен договор да е прекратен предсрочно, поради неплащане на дължимите застрахователни премии. Застрахователната премия, която не е платена е следвало да бъде внесена чрез директен дебит на 05.01.2015г., а задълженото лице изпада в забава на 05.03.2015 г. При неплащане на премията в срок застрахователя е бил длъжен да покани писмено застрахования да плати текущата премия в срок от един месец от получаване на поканата за плащане, след което договорът се счита за прекратен. В случая премията е следвала да бъде платена чрез директен дебит, но по сметката на застрахованото лице не са били налични средства. Плащане не е извършено, но по делото не се установи застрахованият да е бил поканен писмено от ответника, респ. не се установи датата на връчване на поканата и датата на прекратяване на застрахователния договор. Застрахователят, който носи доказателствената тежест да установи чрез пълно и главно доказване прекратяването на застрахователния договор към датата на настъпването на застрахователното събитие, с оглед твърденията си, не доказва тези обстоятелства, поради което съдът намира, че процесният застрахователен договор не е прекратен предсрочно и е бил действащ към датата на смъртта на наследодателя на ответниците.

Настоящият съдебен състав намира, че настъпилото събитие - смърт на застрахования съставлява покрит риск по смисъла на сключения между страните застрахователен договор. Ищцата е наследница по закон на застрахования, т.е. същата се явява ползвачо се по застраховката лице.

При тези данни, съдът намира, че ответното дружество дължи заплащане на застрахователно обезщетение на ответницата в претендираните размери и искът следва да бъде уважен.

По отношение на претенцията по чл.86, ал.1 ЗЗД.

С оглед основателността на главния иск основателен се явява и предявеният иск с правно основание чл.86,ал.1 ЗЗД за периода от 28.07.2016г. до датата на исковата молба. Установява се от представените по делото доказателства, че от страна на застрахователя ответник е постановен отказ да заплати на л. 93 и сл. писма, получени от процесуалния представител на ищите и адресирани до тях на 13.07.2016г., че от страна на ответника е постановен отказ за изплащане на застрахователно обезщетение. Доколкото изпратените писма не са датирани, а не се оспорва от страните, че са получени от ищите на 13.07.2017г. съдът приема, че 15 дневният срок регламентиран в чл.238,ал.3 КЗ е изтекъл на 28.07.2016г., от която дата ответникът е в забава. Съдът след изчисление посредством електронен калкулатор за законна лихва установи, че искът по чл.86,ал.1 е в претендирания размер от

3334,19лв.

С оглед изхода от правния спор разносните следва да бъдат разпределени между страните по правилата на чл. 78, ал.1 и ал.3 ГПК.

Ищецът претендира разноски в размер на 3500лв. – адвокатски хонорар, 250лв. депозит за съдебно-счетоводна експертиза и 940,81лева държавна такса. Неоснователно е възражението за прекомерност на заплатения адвокатски хонорар, доколкото се касае за дело с висока правна и фактическа сложност, съчетани в висока цена на предявените искове. От страна на адвоката пълномощник са осъществени множество процесуални действия в защита на интереса на клиента – подаване на искова молба, уточняващи молби, участие в общо четири съдебни заседания т.е. налице са реално извършени действия по процесуално представителство. Доколкото са предявени общо три иска и предвид изрично уточняване от страна на ищеца какъв хонорар се дължи по всеки един от исковете, съдът приема, че за всеки иск се дължи адвокатско възнаграждение в размер на 1167лв. Съразмерно на уважената част от исковете ответникът дължи сумата от 3444,81 лв. разноски по делото

Ответникът претендира юрисконсултско възнаграждение в размер на 200лв. и 200 лева разноски за съдебно счетоводна експертиза. Съразмерно на отхвърлената част от исковете ищецът дължи сумата от 66лв. – юрисконсултско възнаграждение. Не следва да бъдат възстановявани направените разноски да ССЕ, доколкото те касаят въпроси по предявените оценяеми искове, които са уважени изцяло.

Воден от изложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА «Д.О.З.» ЕАД, ЕИК ***, седалище и адрес на управление***, да заплати на ищеца Е.

Е. Г., ЕГН ***** сумата от 8 691.58 евро представляваща заплатена от ищеца 1/2 идеална част от сумата от 17 383.15 евро - размер на остатъчното задължение по Договор за ипотечен кредит, сключен на 18.03.2019 г. между Е.Г.Д. и „О.Б.Б.“ АД, ведно със законната лихва от 08.05.2020 г. - датата на предявяване на настоящия иск, до датата на окончателното ѝ изплащане, на основание чл.86,ал.1 ЗЗД сумата от 3 334.19 евро, представляваща мораторна лихва, върху дължимата сума от 8 691.58 евро за периода от 28.07.2016 г. до - 08.05.2020 г., както и на основание чл.78,ал1 ГПК сумата от 3444,81лв. – разноски по делото.

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Е. Е. Г., с ЕГН ***** срещу Д.О.З.» ЕАД, ЕИК ***, седалище и адрес на управление*** иск за прогласяване на нищожност на клаузите от Общите условия по групов кредитна застраховка „Живот“, с групов полица № 2012 и групов полица № 2023, от договор за предоставяне на ипотечен кредит, сключен на 18.03.2009г. в чл.10,т.6 и т.7, чл.11, чл.14, както и на чл. 3.1. от Общите условия по сключената застраховка „Живот“ - Условия на обезщетения към Полица № 2006, част от Общите условия по групов кредитна застраховка „Живот“ - Условия на застрахователно покритие към групов полица № 2012 и групов полица № 2023 като неоснователен.

ОСЪЖДА Е. Е. Г., с ЕГН ***** да заплати на Д.О.З.» ЕАД, ЕИК *** сумата от 66лв. разноски по делото на основание чл.78,ал.3 ГПК.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба в двуседмичен срок пред Софийски градски съд.

Съдия при Софийски районен съд: _____